

Ten eerste

REPORTAGE KATHOLIEKE HOMOHUWELIJKEN

Nol en Ted trouwden 'ondergronds'

Ondanks het verbod op homohuwelijken in de katholieke kerk slagen priesters er toch in homo's te huwen.

Van onze verslaggever
Johran Willegers

AMSTERDAM 'We wilden graag in een kerk trouwen en niet ergens driehoog achter met een priester.' En dus trouwde Ted Bunnik (54) tien jaar geleden met zijn man Nol Holterman (62) in een katholieke kerk in Amsterdam. Niet officieel erkend en buiten medeweten van het bisdom.

Ondanks het verbod op het homohuwelijk in de katholieke kerk worden in parochies trouwrituelen gehouden voor stellen van hetzelfde geslacht. De diensten variëren van het zegenen van een relatie tot het volledig nabootsen van het huwelijksstaferaal. Priesters durven hier vaak niet voor uit te komen, omdat hun baan op het spel staat.

De katholieke homohuwelijken hebben een ondergronds karakter. Een priester kan in zijn parochie zo'n huwelijksritueel alleen voltrekken door tussen kerkwetten te laveren. Er wordt bijvoorbeeld een moment van de dag gekozen dat niet voor de hand ligt, zegt Henk Baars, vicevoorzitter

van de Mariëburgvereniging, een club van vooruitstrevende en kritische katholieken. Ook worden de klokken soms niet geluid of is het ritueel niet in de kerk zelf, maar in een zijkapel, het kantoor van de pastoor of een hotel.

Bij Nol en Ted verliep de zoektocht

30 jaar geleden was het zegenen van homorelaties makkelijker

Ruard Ganzevoort
Hoogleraar praktische theologie

naar een priester niet zonder hindernissen. De eigen parochiepastoor was rechtlijnig en kon de mannen niet trouwen. Nol had daar begrip voor: 'Het ging gewoon tegen zijn weten in.'

Uiteindelijk vonden ze Leen van den Bergen, priester sinds 1955, bereid de ceremonie in openbaarheid voltrekken. Zij ontmoetten Van den Bergen via Dignity, een organisatie die zich inzet voor emancipatie en acceptatie van homo's in de katholieke kerk. Wanneer de mannen voor hun huwelijk toestemming aan de parochie zouden vragen, was het antwoord zeker 'nee' geweest. Zij kozen ervoor om de dienst 'gewoon te houden'. De bisschop zou het, volgens Van den Bergen, anders direct afkeuren.

Dertig jaar geleden was het zegenen van een homorelatie makkelijker, zegt Ruard Ganzevoort, hoogleraar praktische theologie aan de Vrije Universiteit. Maar de kerk is sindsdien veel orthodoxer geworden. 'Het Vaticaan wil totaal loyaal gedrag.'

Toch moet een priester volgens do-

'Voortaan zal de geloofsgemeenschap jullie beschouwen als gehuwden. Moge God jullie huwelijk bevestigen en zegenen.' Met die woorden trouwde priester Van den Bergen op zondag 22 september 2001 Nol en Ted voor een Maria-altaar in een Amsterdamse kerk.

minicaan Theo Koster altijd overwegen een homorelatie te zegenen. Hij is pastor in de Nijmeegse studentkerk en gaat altijd in gesprek als een stel naar hem toekomt. 'De uitkomst daarvan kan leiden tot een handelwijze die niet overeenkomt met de kerkelijke leer, dat is de pastorale verantwoordelijkheid.' In de studentkerk gebeurt zo'n zegening gemiddeld eens in de twee jaar.

'Het is logisch dat dit verborgen moet, want als zo iets uitkomt staat de priester gelijk op straat', zegt Erik Jurgens, voorzitter van de Mariëburgvereniging, voormalig PvdA-senator en Tweede Kamerlid. Priesters zijn bang voor het bisdom, omdat zij daarbinnen hun brood verdienen.

Priester Van den Bergen voltrok

twee jaar geleden in Rotterdam met een roze stola om de schouders voor het laatst een homohuwelijk. Hij heeft er tijdens zijn carrière ongeveer tien gedaan. Door het verborgen karakter van de huwelijken is geen duidelijkheid te geven over de omvang van de homozegeningen.

'Voortaan zal de geloofsgemeenschap jullie beschouwen als gehuwden. Moge God jullie huwelijk bevestigen en zegenen.' Met die woorden trouwde priester Van den Bergen op zondag 22 september 2001 Nol en Ted voor een Maria-altaar in een Amsterdamse kerk. Met 175 gasten en een groot feest was het huwelijk van de mannen niet in de verborgenheid. 'Wij voelen ons niet afhankelijk van het kerkelijk instituut', zeggen Nol

Als zo'n huwelijk uitkomt, staat de priester gelijk op straat

Erik Jurgens
Voorzitter van de Mariëburgvereniging

en Ted. 'We zijn niet bang voor het gezag en vragen ons niet voortdurend af wat ons nu weer boven het hoofd hangt.' Voor Nol stond de eucharistieviering, het huwelijksritueel centraal. 'Je kunt niet zeggen dat ons huwelijk zoveel verschilde van een normale ceremonie.'

'Hoezeer de diensten soms ook op elkaar lijken, het kan nooit een echt huwelijk zijn omdat de kerk dat niet toestaat', zegt Ganzevoort. Nol en Ted zijn zich daarvan bewust. 'Als je zoals wij veel met het katholicisme hebt, wil je erin volharden dat je relatie, die we al 33 jaar hebben, ook binnen de kerk ervaren en bevestigd kan worden. Maar natuurlijk weten we dat als wij allebei zijn gestorven, ons huwelijk nog niet officieel erkend is.'